

Zimovanie netopierov v jaskyniach Malého Ružinka

Peter PJENČÁK¹ & Štefan MATIS²

¹ Vlastivedné múzeum, Zámocká 160/5, SK–094 31 Hanušovce n. Topľou, Slovensko; pjencak@slovanet.sk

² SEO BAMBI, P. O. Box 47, SK–045 01 Moldava nad Bodvou, Slovensko; matis@enterra.sk

Názvy lokalít a alternatívne názvy. Veľká ružínska jaskyňa (Rothova jaskyňa), Malá kvapľová jaskyňa (v minulosti sme používali názov Malá ružínska jaskyňa, Pivnica), Antonova jaskyňa (Malá ružínska jaskyňa), Netopieria jaskyňa (Jaskyňa pod skalným stupňom).

Lokalizácia. (7192) – východné Slovensko, Čierna hora (080), k. ú. Ružín. Jaskyne sa nachádzajú v doline Malý Ružinok asi 5 km južne od obce Ružín. **Veľká ružínska jaskyňa** (614 m n. m.) leží vo svahu Malého Ružinka neďaleko modrej turistickej značky asi 500 m od asfaltovej cesty. **Malá kvapľová jaskyňa** (602 m n. m.) je tesne pod Veľkou ružínskou j., **Antonova jaskyňa** (600 m n. m.) je v polovici žľabu asi 200 m pod Veľkou ružínskou j., **Netopieria jaskyňa** (621 m n. m.) je v závere tohto žľabu pod skalnou stenkou.

Popis. Veľká ružínska jaskyňa – je to priestranný dóm s dĺžkou 111 m, veľkým portálovým vchodom. Výška postupne klesá z ca 10 m na 1 m, potom sa priestor znova zväčšuje. **Malá kvapľová jaskyňa** – vchod má rozmery asi 1×1,3 m. Z menšej siene vybieha niekoľko chodieb. Celková dĺžka jaskyne je 37 m. **Antonova jaskyňa** má vysoký portálový vchod. Je to jedna väčšia, vysoká sieň s dĺžkou 70 m. **Netopieria jaskyňa** má pomerne malý vchod, ktorý vedie do dvoch chodieb s celkovou dĺžkou 36 m (Bárta 1979, Droppa 1974, Kukla 1953).

Výskum netopierov. Pravidelné zimné sčítanie sa v jaskyniach prevádza od roku 1994. Predtým v roku 1985 skontrolovali Danko & Mihók (1989) bližšie neurčenú jaskyňu (jaskynka pod Sivcom), išlo pravdepodobne o Veľkú ružínsku jaskyňu.

Tab. 1. Výsledky zimných sčítaní netopierov v jaskyniach Malého Ružinka

Lokalita	dátum / druh	Rfer	Rhip	Mmyo	Mbech	Mema	Mm/b	Mdau	Mdas	Eser	Ppip	Paup	Bbar	spolu
Antonova j.	9. 3. 1997	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	3	5
	5. 12. 1997	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	–	7	11
	27. 2. 1999	–	2	1	–	1	–	–	–	2	1	–	8	15
	4. 3. 2000	–	1	–	–	–	–	–	–	3	–	–	1	5
	16. 2. 2001	–	1	2	–	–	–	–	–	2	–	–	10	15
Malá kvapľová j.	9. 3. 1997	–	–	14	–	–	–	–	–	–	–	–	–	14
	27. 2. 1999	–	–	9	3	–	–	–	–	–	–	2	1	15
	4. 3. 2000	–	–	8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
	16. 2. 2001	–	–	7	–	–	1	–	1	–	–	–	–	9
Netopieria j.	9. 3. 1997	1	2	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4
	5. 12. 1997	–	1	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–	2
	27. 2. 1999	–	2	1	–	–	–	1	–	–	–	1	–	5
	4. 3. 2000	–	2	2	–	–	–	1	–	–	–	–	–	5
	16. 2. 2001	–	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	2

Tab. 2. Výsledky zimných sčítaní netopierov vo Veľkej ružinskej jaskyni

Dátum / druh	<i>Rfer</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Moxy</i>	<i>Merna</i>	<i>Mmys</i>	<i>Mbra</i>	<i>Mm/b</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mdas</i>	<i>Eser</i>	<i>Paur</i>	<i>Paus</i>	<i>Bbar</i>	spolu
29. 1. 1994	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	4
6. 1. 1995	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	6
9. 3. 1997	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	14
5. 12. 1997	-	-	9	2	1	-	-	-	1	-	2	1	-	5	21
27. 2. 1999	-	-	9	-	-	2	1	-	-	1	1	6	-	7	27
4. 3. 2000	-	1	10	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	6	21
16. 2. 2001	-	-	9	1	-	-	1	1	-	2	-	1	-	6	21

Sčítavatelja. Sčítavania sa v rôznych termínoch zúčastnili: Š. Danko, M. Fulín, Š. Matis, A. Mock, D. Nadzamová, S. Pačenovský, P. Pjenčák a G. Wieningerová.

Zhrnutie poznatkov. V jaskyniach sa zatiaľ zistilo zimovanie 15 druhov netopierov, dominantným druhom je *M. myotis*, ostatné druhy boli zistené len v malých počtoch (tab. 1, 2). Najvýznamnejšia je Veľká ružinska jaskyňa. Antonova jaskyňa je využívaná najmä chladnomilnými druhmi netopierov, ktoré zimujú v puklinách v blízkosti vchodu.

Stav ochrany. Vo Veľkej ružinskej a Antonovej jaskyni občas ľudia kladú ohne, jaskyne by bolo potrebné označiť a umiestniť tabule so zákazom kladenja ohňa.

Ďalšie údaje. Ružín – jaskynka pod Sivcom: 13. 1. 1985 – *Rhip* (1), *Mmyo* (2). **Veľká ružinska jaskyňa:** 28. 2. 1997 – *Mmyo* (9), indet. (1).

Literatúra

BÁRTA J., 1979: Sto rokov od sporu o uznanie prvého paleolitického sídliska v jaskyniach pri Ružíne. *Krásky Slov.*, **56**(12): 554–556.

DANKO Š. & MIHÓK J., 1989: Nové poznatky o výskyte netopierov na východnom Slovensku. *Zbor. Východoslov. Múz. v Košiciach, Prír. vedy*, **29**(1988): 131–160.

DROPPA A., 1974: Ružínsky kras v Slovenskom rudohorí. *Čs. Kras*, **25**: 61–72.

KUKLA J., 1953: Ružínské jeskyně na východním Slovensku. *Čs. Kras*, **6**: 15–17.